

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

факультет іноземних мов

кафедра англійської філології

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: **МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНСТРУЮВАННЯ
ГЕНДЕРНИХ РОЛЕЙ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА БРИТАНСЬКІЙ
ПРЕСІ ХХІ СТОЛІТТЯ: ЗІСТАВНИЙ АСПЕКТ**

Студентки 2курсу групи 2МА
Освітньої програми Середня освіта (Мова і
література (англійська,німецька))
Спеціальності 014.021 Середня освіта (Мова і
література (англійська))
Галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
Ступеня вищої освіти магістра

Федорчук Наталії Володимирівни

Науковий керівник: Козачишина О.Л., кандидат
філологічних наук, доцент

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка:ECTS _____

Голова комісії: _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

Члени комісії: _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

м. Вінниця – 2019 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	Error! Bookmark not defined.
РОЗДІЛ 1 ЛІНГВО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ТА ПСИХОСОЦІАЛЬНІ ЗАСАДИ ТЕОРІЇ ГЕНДЕРУ.....	Error! Bookmark not defined.
1.1. Гендер як біологічний, соціальний та культурний феномен	Error! Bookmark not defined.
1.2. Теорії конструювання гендеру у різних наукових парадигмах.....	Error! Bookmark not defined.
1.3. Гендерні ролі та гендерні стереотипи в ракурсі соціалізації особистості	Error! Bookmark not defined.
1.3.1. Гендерні ролі як різновид соціальних ролей.....	Error! Bookmark not defined.
1.3.2. Гендерні ролі як основа формування гендерних стереотипів	Error! Bookmark not defined.
1.3.3. Класифікації гендерних стереотипів за різними критеріями	Error! Bookmark not defined.
1.4. Мовне конструювання гендерних ролей та гендерних стереотипів	Error! Bookmark not defined.
1.5. Роль текстів засобів масової інформації у відтворенні та поширенні гендерних стереотипів	Error! Bookmark not defined.
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	Error! Bookmark not defined.
РОЗДІЛ 2 ПОРІВНЯННЯ МОВНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ КОНСТРУЮВАННЯ ГЕНДЕРНИХ РОЛЕЙ У БРИТАНСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ.....	Error! Bookmark not defined.
2.1. Двокомпонентні номінативні словосполучення в британській пресі....	Error! Bookmark not defined.
2.1.1. Вживання родових маркерів у кількісному вираженні.....	Error! Bookmark not defined.
2.1.2. Контекстуальні особливості вживання родових маркерів «female», «male», «woman» «man», «boy», «girl» та «lady».....	Error! Bookmark not defined.

2.2. Двокомпонентні номінативні словосполучення в українській пресі.....**Error! Bookmark not defined.**

Bookmark not defined.

2.2.1. Кількісні показники вживання родових маркерів**Error! Bookmark not defined.**

2.2.2. Контекстуальне використання маркерів «жінка», «дівчинка», «дівчина», «чоловік», «хлопчик», «хлопець» та «пані» **Error! Bookmark not defined.**

2.2.3. Морфологічно-контекстуальні особливості вживання родового маркера «жінка» **Error! Bookmark not defined.**

3.1. Порівняння мовних особливостей конструювання гендерних ролей на морфо-семантичному рівні..... **Error! Bookmark not defined.**

3.1.1. Номінації, утворені суфіксальним шляхом, у британській пресі....**Error! Bookmark not defined.**

3.1.2. Номінації, утворені суфіксальним шляхом, в українській пресі**Error! Bookmark not defined.**

3.1.3. Контекстуальний аналіз українських фемінітивів**Error! Bookmark not defined.**

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2 **Error! Bookmark not defined.**

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ **Error! Bookmark not defined.**

РЕЗЮМЕ **Error! Bookmark not defined.**

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 4

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ 10

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бем С. К вопросу о гендерной нейтральности: распространение андроцентризма. URL: <http://womenation.org/bem-androcentrism-and-gender-neutrality/> (дата звернення: 12.11.2019).
2. Бем С. Линзыгендера: трансформация взглядов на проблему неравенства полов. Москва, 2004. С. 308-330.
3. Берн Ш. Гендерная психология. Санкт-Петербург, 2004. 320 с.
4. Бодрійяр Ж. Симулякри і симуляція. Київ, 2004. 230 с.
5. Боровцова М. Гендер як неповторна репрезентація статі. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова Т.17*. 2012. Вип. 5. С. 6-12.
6. Бурейчак Т. Конструювання гендерних ідентичностей в дискурсах реклами: автореф. дис. ... канд. соціол. наук: 22.00.04. Київ, 2007. 20 с.
7. Василькевич Я. Гендерні особливості розвитку творчого потенціалу школярів. *Гендерні дослідження: прикладні аспекти: монографія*. 2013. С. 262-271.
8. Гайденко В. Гендерна педагогіка: хрестоматія. Суми, 2006. 313 с.
9. Гендер для медій: підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей. Київ, 2017. 224 с.
10. Герасимчук У. Феномен гендеру в сучасності. Гендер. Екологія. Здоров'я. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. Харків, 2019. 255 с.
11. Говорун Т. Соціалізація статі як фактор розвитку Я-концепції: автореф. дис. ... д-ра психол. наук: 19.00.07. Київ, 2002. 35 с.
12. Горбач Г. Історичний розвиток гендерних уявлень. *Гендерна проблематика та антропологічні горизонти: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції 16-17 березня 2012 року*. 2012. С. 14-21.
13. Горностай П. Гендерна соціалізація та становлення гендерної ідентичності. *Основи теорії гендеру*. Київ, 2004. С. 132-156.

14. Дробышева Т. Художественный текст в гендерном аспекте. *Вестник ВГУ. Серия: Филология. Журналистика*. 2008. № 1. С. 34-37.
15. Дубенко О. Порівняльна стилістика англійської та української мов. Вид. 2-е перероблене і доповнене: навч. посібник. Вінниця, 2011. 328 с.
16. Дудолодова О. Языковые средства объективации гендерных отношений в англоязычном публицистическом дискурсе. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна*. 2004. № 636. С. 9-14.
17. Душко Х. Репрезентація гендерних стереотипів у художній літературі. *Журнал освіти, здоров'я та спорту*. 2006. № 6 (5). С. 329-340.
18. Кирилина А. Гендерные аспекты языка и коммуникации: автореф. дис. Москва, 2000. 20 с.
19. Кімел М. Гендероване суспільство. Київ, 2003. 490 с.
20. Клецина И. Развитие гендерных исследований в психологии на Западе. *Общественные науки и современность*. 2002. №3. С. 181-192.
21. Козачишина О. Гендерний чинник у мові та мовленні. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М.Коцюбинського. Серія Філологія*. 2007. Вип. 9. С. 209-213.
22. Козачишина О.Л. Лінгвістичні прояви гендерних характеристик англомовних художніх текстів (на матеріалі американської прози ХХ сторіччя): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 "Германські мови" / О. Л. Козачишина. К., 2003. 21 с.
23. Комов О. Гендерний аспект перекладу. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. 2011. Випуск XXIV, частина 1. С. 409-417.
24. Кон И. Пол и гендер. Заметки о терминах. *Андрология и генитальная хирургия*. 2004. № 1-2. С. 31-35.
25. Коновалов Д. Гендер і національний суб'єкт: конструювання маскулінності в контексті пострадянської України: автореф. дис ...канд. філософ. наук: 09.00.04. Харків, 2005. 22 с.
26. Коробкіна Т. Гендерний аспект проблеми зайнятості жінок у сучасному суспільстві. *Гендерна проблематика та антропологічні горизонти: матеріали II*

Всеукраїнської науково-практичної конференції 16-17 березня 2012 року. 2012. С. 39-45.

27. Костенко Н. Репрезентація гендерних ідентичностей в українських регіональних ЗМІ. Звіт за результатами контент-аналізу друкованих та електронних ЗМІ, підготовлений Академією Української Преси для Програми У-Медіа Інтерньюз Нетворк. URL: http://www.aup.com.ua/uploads/Zvit_genderni_identuchnosti.pdf (дата звернення: 12.11.2019).

28. Котова-Олійник С., Стельмах Б., Ярош О. Гендерна абетка для українських медіа: посібник. Луцьк, 2013. 106 с.

29. Кравець В. Гендерні дослідження в контексті глобальних викликів сучасності. *Гендерні дослідження: прикладні аспекти: монографія.* 2013. С. 9-20.

30. Краснопольська Т. Основні теоретичні конструкти гендера. *Актуальні проблеми політики: зб. наук. пр.* 2012. Вип. 44. С. 236-244.

31. Лаже О. Особливості функціонування засобів масової інформації як агента соціалізації особистості. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики.* 2014. Вип. 61. С. 127-132.

32. Майерс Д. Социальная психология: интенсивный курс. Санкт-Петербург, 2004. 510 с.

33. Мартинюк А. Конструювання гендеру в англomовному дискурсі. Харків, 2004. 292 с.

34. Маслова Ю. Роль гендерних стереотипів у розбудові громадянського суспільства (на прикладі сучасних українськомовних ЗМІ). URL: <http://eprints.oa.edu.ua/1470/1/%D0%9C%D0%B0%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf> (дата звернення: 12.11.2019).

35. Маслова Ю. Формування й тиражування гендерних стереотипів у соціумі (на прикладі сучасних українськомовних ЗМІ). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологічна.* URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2013_40_23 (дата звернення: 12.11.2019).

36. Маслоу А. Мотивация и личность. Санкт-Петербург, 1999. 478 с.

37. Мельник Т. Гендер як наука та навчальна дисципліна. *Основи теорії гендеру*. 2004. С. 10-29.
38. Менжулін В. Гендер з плюралістичної точки зору. *Філософсько-антропологічні студії*. 2001. С. 59-68.
39. Мойсеєнко А. Місце засобів масової комунікації в процесі формування готовності населення України до діяльності в інформаційному суспільстві. Київ, 2005. 136 с.
40. Оксамитна О. Гендерні ролі та стереотипи. *Основи теорії гендеру*. 2004. С. 156-179.
41. Парсонс Т. О структуре социального действия. Москва, 2000. 880 с.
42. Пиаже Ж. Избранные психологические труды. Москва, 1994. 580 с.
43. Першина О. Гендерні стереотипи та засоби масової комунікації. *Гуманітарний вісник ЗДА*. 2005. Випуск 23. С. 110-115.
44. Практикум по гендерной психологии. Санкт-Петербург, 2003. 479 с.
45. Рамси Н., Харкорт Д. Психология внешности. Санкт-Петербург, 2009. 256 с.
46. Роджерс К. О становлении личностью: психотерапия глазами психотерапевта. URL: <https://www.psychologos.ru/articles/view/k.rodzhers.-o-stanovlenii-lichnostyu-dvoe-zn--psihoterapiya-glazami-psihoterapevta> (дата звернення: 12.11.2019).
47. Сизонов Д. Медійна лексикографія в аспекті актуальних тенденцій розвитку українського мовознавства. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2012. Вип. 25. С. 79-86.
48. Слінчук В. Аспекти лінгвістичної гендерології в ЗМК (конструювання гендерних образів сучасного молодого покоління). *Журналістика*. 2005. С. 103-110.
49. Собецька Н. Гендер і мова в сучасному лінгвістичному світі. *Дослідження з лексикології і граматики української мови*. 2014. Вип. 15. С. 28-36.
50. Суэми В., Фернхем А. Психология красоты и привлекательности. Санкт-Петербург, 2009. 240 с.

51. Ткалич М., Зінченко Т. Типологія гендерних стереотипів особистості. *Проблеми сучасної психології*. 2013. № 2. С. 47-52.
52. Теория социальных ролей. URL: <http://www.psibook.com/15/27.html> (дата звернення: 12.11.2019).
53. Творчество: от биологических оснований к социальным и культурным феноменам. Москва, 2011. 736 с.
54. Український правопис 2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf> (дата звернення: 12.11.2019).
55. Уотсон Дж. Психология с точки зрения бихевиориста. *История психологии (10-е — 30-е гг. Период открытого кризиса): тексты*. 1992. С. 79-96.
56. Фрейд З. Очерки по психологии сексуальности. Минск, 1990. 166 с.
57. Фурман А., Надвичина Т. Основи гендерної рівності. Тернопіль, 2006. 168 с.
58. Хрестоматия по курсу «Основы гендерных исследований». Москва, 2000. 396 с.
59. Хріпункова Г. Мовні особливості конструювання гендерних ролей в сучасній пресі Східної України. *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Филология»*. 2006. Том 19 (58). С. 99-103.
60. Andermahr S., Lovell T., Wolkowitz C. A Concise Glossary of Feminist Theory. London, 1997. 296 p.
61. Chodorow N. The power of feelings: personal meaning in psychoanalysis, gender and culture. London, 1999. 328 p.
62. Lakoff R. You are What You Say. *MindSpeakstoMind*. Washington, 1994. P. 41-45.
63. McLuhan M. Understanding media. The extensions of man. New York, 1964. 318 p.
64. Oakley A. Sex, Gender and Society. London, 1972. 220 p.

65. Ottosson T., Cheng X. The representation of gender roles in the media (an analysis of gender discourse in Sex and the City movies): Bachelor's thesis in Political Science. Trollhättan, 2012. 43 pp.

66. Parsons T. The concept of society: the components and their interrelations. *Societies: Evolutionary and Comparative Perspectives*. Englewood Cliffs, 1966.P. 5-29.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Архів номерів газети «День». 2017. URL:
https://day.kyiv.ua/uk/archivenewspaper?archive_date%5Bvalue%5D%5Bmonth%5D=1&archive_date%5Bvalue%5D%5Byear%5D=2017
2. https://day.kyiv.ua/uk/archivenewspaper?archive_date%5Bvalue%5D%5Bmonth%5D=1&archive_date%5Bvalue%5D%5Byear%5D=2017
- 3.
4. Архів номерів газети «День». 2018. URL:
https://day.kyiv.ua/uk/archivenewspaper?archive_date%5Bvalue%5D%5Bmonth%5D=1&archive_date%5Bvalue%5D%5Byear%5D=2018
5. Архів номерів газети «Дзеркало тижня». 2017-2018. URL:
<https://dt.ua/gazeta/archive>
6. Архів номерів газети «Український тиждень». 2017. URL:
<https://tyzhden.ua/Magazines/2017>
7. Архів номерів газети «Український тиждень». 2018. URL:
<https://tyzhden.ua/Magazines/2018>
8. Архів номерів газети «DailyMirror». URL: <https://www.mirror.co.uk/archive/>
9. Архів номерів газети «FinancialTimes». URL:
<https://www.ft.com/todaysnewspaper/archive>
10. Архів номерів газети «LondonEvening Standard». URL:
<https://www.standard.co.uk/archive>
11. Архів номерів газети «Metro». 2017. URL: <https://metro.co.uk/2017/>
12. Архів номерів газети «Metro». 2018. URL: <https://metro.co.uk/2018/>
13. Архів номерів газети «SouthLondonPress». URL:
<https://www.londonnewsonline.co.uk/>
14. Архів номерів газети «TheSun UK». URL:
<https://www.thesun.co.uk/news/uknews/>

15. Архів номерів газети «TheSundayTimes». URL:
http://www.thesundaytimes.co.uk/sto/the_newspaper/papers.do